

Kociewiak o Kociewiu

Czy Polacy rozpoznają Kociewie? Czy prawidłowo je lokalizują? Poprawne odpowiedzi na te pytania niestety nie padają tak często jak tego byśmy chcieli. Samorządy, organizacje turystyczne i liczne stowarzyszenia intensywnie pracują nad popularyzacją regionu. Niech ten artykuł nieco przybliży wiedzę o nim.

Położenie

Może słowa hymnu kociewskiego wniosą nieco wiedzy, a brzmią one tak:

Pytasz sia, gdzie Kociewiaki

Majó swoje dómi,

Swe pachnące chlebam pola,

Swoje sochy, broni?

Gdzie Wierzyca, Wda

Przy srebnym fal śpsiwie

Nieso woda w dal,

Tam nasze Kociewie.

Jeszcze nie wszystko jest jasne? No to jeszcze trochę informacji. Kociewie leży częściowo w województwie kujawsko-pomorskim (powiat świecki) oraz w woj. pomorskim (powiaty tczewski i starogardzki). Wschodnią granicę regionu wytycza Wisła, a zachodnia przebiega przez Bory Tucholskie i lasy centralnego i północnego Kociewia do granicy z Kaszubami. Region leży w dorzeczu wymienionych w hymnie Wierzycy i Wdy - obie te rzeki mają swoje źródła w wysoczyznach Kaszub, a ujście w Wiśle.

Ludność

Na Kociewiu mieszka ok. 300 tys. ludzi, największym miastem jest liczący 63 tys. mieszkańców Tczew, jednak miano stolicy Kociewia przypisuje sobie nieco mniejszy Starogard Gdański.

Historia

Kociewiaczy razem z Kaszubami to pierwotna, słowiańska ludność Pomorza. Po czasach ksiąząt pomorskich na rozwój regionu wpłynęły zakony cystersów, krzyżaków i joannitów. Nie bez znaczenia było osadnictwo ludności z północnych Niemiec i Holandii. Ci ostatni osiedlali się głównie w dolinie Wisły. Po okresie panowania królów polskich, już od I rozbioru Polski Kociewie znalazło się w obszarze Królestwa Pruskiego. W roku 1920 całe Kociewie powróciło do Polski.

Przyroda

Na terenie Kociewia możemy wyróżnić 3 obszary przyrodnicze - pradolina dolnej Wisły, fragment

Borów Tucholskich i Pojezierze Starogardzkie. W zachodniej części dominują lasy i jeziora, centrum i wschód to obszary intensywnego rolnictwa.

Gospodarka

Przez wieki dominowało rolnictwo, szczególnie w nadwiślańskich powiatach świeckim i tczewskim. Bardzo urodzajne gleby i wysoka kultura rolna importowana wraz z osadnictwem z zachodniej Europy powodowały, że Kociewie było relatywnie bogatym regionem. Miejscowa ludność nie była w stanie wykonać wszystkich prac, stąd też miała miejsce migracja zarobkowa z biedniejszych regionów Polski. Większość pracowników przyjezdnych po wykonaniu prac sezonowych wracała do swych domów, ale część pozostawała, asymilując się z miejscową ludnością. Powstałe u schyłku XIX w. cukrownie w Świeciu i Pelplinie oraz rozwój innych branż przemysłu symbolizują także industrialny charakter Kociewia. Z wielu istniejących zakładów przemysłowych dobrze rozpoznawalne w Polsce są Mondi Świecie S.A. – potentat w branży papierniczej, Polpharma w Starogardzie Gdańskim – potentat farmaceutyczny oraz Flextronics Tczew – branża elektroniczna.

Komunikacja

Region jest znakomicie skomunikowany z resztą kraju, 3 ciągi komunikacyjne z północy na południe to magistrała kolejowa Śląsk – porty, autostrada A1, droga krajowa nr 91, ze wschodu na zachód przebiega droga krajowa nr 22. Jest jeszcze jeden ciąg komunikacyjny północ-południe, mocno wykorzystywany przez setki lat, lecz dziś w niewielkim stopniu – rzeka Wisła.

Dla turystów

Tym, którzy lubią wypoczynek nad wodą i w lesie, polecam kociewską część Borów Tucholskich lub Pojezierze Starogardzkie. Turyści zainteresowani także kulturą regionu powinni odwiedzić Pelplin, stolicę diecezji. Wspaniała bazylika wywiera olbrzymie wrażenie, można zwiedzić także muzeum diecezjalne. Zamek gniewski wraz z zespołem hoteli jest bardzo interesujący, dodatkowo oferuje bogatą listę imprez. Tczew to przede wszystkim zabytkowe mosty i jedyne w Polsce Muzeum Wisły. Wiedziony miłością do mojej małej ojczyzny muszę zaproponować zwiedzenie zabytków hydrotechniki Niziny Walichnowskiej – budowany przez 700 lat zespół wałów, kanałów, przepompowni i śluz budzi szacunek dla ludzkiej pracy, wytrwałości i potęgi umysłu.

Sztandarowymi imprezami cyklicznymi Kociewia są „Vivat Waza” i „Festiwal Muzyki Gospel” w Gniewie oraz „Festiwal Muzyki Organowej” i „Jarmark cysterski” w Pelplinie. Miłośnicy kulinariów powinni odwiedzić Gruczno w pow. świeckim, gdzie corocznie na imprezę „Festiwal Smaku” przybywa kilkadziesiąt tysięcy ludzi.

Mariusz Śledź

Mariusz Śledź (ur. 1957 r.) – nauczyciel, w latach 1990-2011 dyrektor Szkoły Podstawowej w Małych Walichnowach. Miłośnik Kociewia, działacz społeczny i sportowy. Badacz historii Niziny Walichnowskiej. mariuszsledz.pl